

Nemzetiségek az országgyűlési választások előtt

Milyen fontos eseményeket és eredményeket emel ki az elmúlt évek történései közül? – tettük fel a kérdést az április 3-ra kiírt választások előtt Ritter Imre országgyűlési képviselőnek és a nemzetiségi szószólóknak. Az országos nemzetiségi önkormányzatok elnökeit az általuk vezetett testületnek a nemzetiségi szószólójukkal, illetve országos képviselőjükkel kialakult munkakapcsolatáról, valamint nemzetiségi listán szereplő és lapzártáncig az országgyűlési választásokra történő kiterjesztésre is regisztrált választópolgárok számáról kérdeztük. A következőkben válaszaikat adjuk közre.

Ritter Imre német nemzetiségi képviselő

Azon túl, hogy a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata közgyűlésein minden alkalommal részletesen beszámoltam a két közgyűlés között végzett munkámról, 2021 októberében részletes tájékoztatást adtam nemcsak az MNOÖ közgyűlésének, hanem a megyei német nemzetiségi szervezetek közgyűléseinek, valamint mind a négyszázhat települési német nemzetiségi önkormányzatnak és a német nemzetiségi civil szervezeteknek is országszerte. Ezekben a hét évet átölelő beszámolómban több eredményt emeltem ki: az országos nemzetiségi önkormányzatok működési támogatása közel duplájára emelkedett. Létrejött egy – 2022 évben már – mintegy hárommilliárd forintos beruházási, felújítási keret a fenntartott nemzetiségi intézmények számára.

A nemzetiségi kulturális és oktatási autonómia megvalósítása keretében az elmúlt hét évben ötvenöt helyi nemzetiségi önkormányzat, hetvenöt nemzetiségi köznevelési intézmény fenntartói jogait vette át. Ezen intézményeknél 2020-ban átvették az ingatlanok tulajdonjogát is. Az intézmények beruházási, felújítási, pályázati önrésze hárommilliárd forint lett és létrejött egy háromszázötvenmillió forintos működési támogatási kiegészítési keret is.

A nemzetiségi pedagógus ellátottság és pedagógusképzés biztosítására három lépcsőben (2018., 2019. és 2020. január elsejével) a nemzetiségi pedagóguspótlék a négyszeresére emelkedett és kiterjedt minden nemzetiségi pedagógusra. Ez azt jelenti, hogy 2021-ben már mintegy négyezer nemzetiségi pedagógus három és fél milliárd forinttal több nemzetiségi pótléket kapott, mint 2017-ben. 2018. szeptember elsejével elindult a nemzetiségi pedagógushallgatói ösztöndíjrendszer, melynek eredményeként 2018/19-ben nyolcvanhét, 2019/20-ban kétszázötvenhét, a 2020/21. tanévben pedig már négyszázharminchat fővel lehetett ösztöndíjszerződést kötni. A most folyamatban lévő 2021/22. évi pályázatokra nagy bizonyossággal már több mint ötszáz nemzetiségi óvodapedagógus-, tanító-, tanár- és szaktanárhallgató részesülhet ösztöndíjban.

A nemzetiségi pedagógusképzés hallgatói létszámának és minőségének jelentős emelése érdekében 2019-től kiemelt és célzott támogatást kapnak a képző egyetemek és főiskolák.

Különösen büszke vagyok arra, hogy a nemzetiségi kulturális és hagyományőrző egyesületek részére is emelkedtek a pályázati támogatások. A civil szervezetek működési támogatása százötzmillió forintról ötszázmillió forintra, a nemzetiségi kulturális programok támogatását még magasabbra, százötzmillióról hétszázmillió forintra, az anyanyelvi diáktáborok pályázati támogatása pedig harmincmillió forintról 400 millióra emelkedett! Összességében a magyarországi őshonos nemzetiségek 2014. évi kevesebb, mint négy milliárd forintos támogatása a 2022. évi központi költségvetési törvényben már több mint huszonkétmilliárd forintra nőtt! Itt szeretném kiemelni, hogy a támogatások nagyságren-

„...a nemzetiségi pedagóguspótlék a négyszeresére emelkedett és kiterjedt minden nemzetiségi pedagógusra.”

di emelése mellett törvényi garanciákkal biztosított, hogy a nemzetiségi támogatások, pályázati keretek felosztását – a nemzetiségekért felelős minisztériumok törvényességi felügyelete mellett – a tizenhárom őshonos nemzetiség maga végzi el, határozza meg.

A nemzetiségi támogatások emelésének objektív számai mellett ugyanakkor legalább ugyanolyan fontosságúnak tekintem azt, hogy a folyamatos parlamenti jelenléttel a magyarországi politikusok, a magyar országgyűlés megismerte a magyarországi őshonos nemzetiségek céljait, problémáit, partner lett ezek megoldásában.

A Magyarországi nemzetiségek bizottsága 2014 és 2018 között tíz önálló törvénymódosítást, ötvenkét törvényjavaslatot és beszámolót tárgyalt. 2018 óta eddig több mint hetven törvényjavaslatot és beszámolót tárgyalt, több tucat kapcsolódó törvénymódosító javaslatot, négy önálló törvénymódosítást és a „Minority SafePack” elnevezésű európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatban bizottsági állásfoglalást nyújtott be az országgyűlésnek.

Személy szerint az elmúlt hét év parlamenti részvétele legnagyobb eredményének azt tartom, hogy minden, a Nemzetiségi bizottság által benyújtott törvénymódosító javaslatot és kezdeményezést valamennyi frakció és független képviselő elfogadta, vagyis a nemzetiségi kérdések kikerültek a parlamenti csatározások köréből és ritka nemzeti konszenzusként egyhangúan kerültek elfogadásra.

– Milyen a kapcsolata azzal a közösséggel, amelyet az Országában képvisel?

– Talán legjobban az jellemzi a kapcsolatomat a magyarországi német nemzetiséggel, hogy biztosan állíthatom: nem érkezett sem az elmúlt négy évben, sem az előző ciklusban olyan megkeresés – akár települési nemzetiségi önkormányzattól, akár nemzetiségi intézménytől vagy magánszemélytől, amellyel ne foglalkoztam volna, és amit kolégáimmal nem tudtunk volna érdemben támogatni.

– Parlamenti munkája során hogyan tudta képviselni közössége érdekeit?

– Már a 2014-ben elnyert szószóelői státusz is jelentős előrelépés volt, de a 2018-ban megszerzett képviselői mandátum egyértelműen megerősítette a lehetőséget a németesség körében is, olyan kedvező változások és programok indulásához, melyek biztosíthatják, hogy gyermekeink, unokáink nemzetiségi identitással, nemzetiségi anyanyelvvvel, kultúrával, hagyományokkal, összetartó erős nemzetiségi közösségként élhessenek szülőhazájukban, Magyarországon.

A magyar törvényhozásba kerülésemet követően az időszerű, rövidtávú céloknál is fontosabb volt az „út kitaposása, megépítése” a nemzetiségek országgyűlési képviseletében. Jó néhány komoly stratégiai döntést kellett hozzak, hoznunk annak érdekében, hogy hosszútávon megalapozzuk a Magyarországon őshonos nemzetiségek eredményes parlamenti képviseletét.

– Mi az, amit a következő ciklusban tovább kell vinni?

– Az Országgyűlés ellenzéki és kormánypárti frakcióival, valamint a független képviselőkkel való konstruktív együttműködés az egyik legfontosabb célunk. Ez a biztosíték ugyanis arra, hogy ha bármikor – akár a 2022. április 3-i, vagy a rákövetkező parlamenti választásoknál – politikai változás áll be, akkor a leendő új kormány töretlenül tovább támogassa azokat a nemzetiségi programokat, melyeket korábban ellenzékben is egyhangúan megszavazott.

Ezen túl természetesen vannak konkrét céljai mind a magyarországi németeknek, mind pedig a többi nemzetiségnek.

Számunkra, magyarországi németek számára egy jól és hosszútávon működő, egyre bővülő Nemzetiségi Pedagógus Program az egyik legfontosabb cél, hiszen a hatékony nemzetiségi köznevelés a biztosítéka nemzetiségünk megmaradásának. Tény, hogy jól képzett és megfelelő

Gregor Gallai felvétele

számú nemzetiségi pedagógus nélkül nem biztosítható a színvonalas nemzetiségi oktatás és nevelés az óvodákban, általános és középiskolákban, ezért minden rendelkezésre álló eszközzel segítem a nemzetiségi pedagógusképzést és a cselekvő nemzetiségi pedagógusokat.

Paulik Antal szlovák szószóló

Az elmúlt négyéves időszak szerintem legfontosabb nemzetiségpolitikai eseménye a *nemzetiség törvény eddigi legkiterjedtebb módosítása*. Mondom ezt annak ellenére, hogy a parlament döntései nyomán alapjában változtak meg a nemzetiségi köznevelés és felsőoktatás jogszabályi keretei is. De míg a nemzetiségi törvény módosításának előkészítése során volt időnk és módunk a javaslataink megtételére, kidolgozott módosító javaslat beépítésére, addig a másik két terület változásai – idő hiányában – igencsak koncentrált figyelemre és gyors reagálásra kényszerítették a Magyarországi nemzetiségek bizottságát. Ezzel együtt is – az eddigi egyeztetéseink, javaslataink eredményeképpen – sikerült képviselnünk a nemzetiségek érdekeit és biztosítanunk a két említett terület további működését. Szintén a ciklus sikereként értékelem a *nemzetiségi nyelvi pótlék emelkedését a nemzetiségi iskolákban*, valamint a *nemzetiségi pedagógus hallgatói ösztöndíj rendszerének beindulását a felsőoktatásban*. Ezek az intézkedések talán középtávon enyhíthetik az iskolákban, óvodáinkban mára krónikussá váló pedagógushiányt.

Természetesen fontosnak tartom azt is, hogy a mindenkori költségvetési törvényekben évről évre sikerült új forrásokat teremtenünk, illetve a meglévő jogcímekre szánt támogatások összegét általánosan emelnünk. Azt gondolom, hogy ezt valamennyi szlovák nemzetiségi önkormányzat és társadalmi szervezet és intézmény érzekelte, hiszen mind beruházásaikra, mind egyéb pályázataikra folyamatosan nőttek az elnyert támogatások.

– *Milyen a kapcsolata azzal a közösséggel, amelyet a parlamentben képvisel?*
– Kezdetől nagy hangsúlyt fektettem az Országos Szlovák Önkormányzattal, a szlovák civil szervezetekkel, önkormányzatokkal, intézményekkel való folyamatos és minél közvetlenebb kapcsolattartásra. Az eredeti célom az volt, hogy a ciklus során legalább egyszer minden szlovákok által lakott településre eljussak. Ebben sajnos megakadályozott a világjárvány, de ennek ellenére is igyekeztem ellátogatni minél több helyszínre.

A közvetlen kapcsolattartás elősegítésére két helyszínen – *Budapest*en és *Békéscsabán* – tartok fenn irodát, ahol a Ludové novinyben és a szlovák honlapokon meghirdetett időpontokban rendszeresen tartottam fogadóórákat. A minél hatékonyabb kapcsolattartás és tájékoztatás érdekében a ciklus kezdetétől *kétfelétente jelennek meg a parlamenti munkát ismertető jegyzeteim szlovák és magyar nyelven*, szintén a *szlovák hetilap hasábjain*, illetve a *hazai szlovák honlapokon*, a *Barátságban*, valamint a *facebook profilomon* is. Összességében ezek alapján azt gondolom, hogy aki a magyarországi szlovák közösség tagjaként kíváncsi a parlamentben végzett munkámra, az a fenti módokon hozzájuthat minden érdemi információhoz.

Nagyon jó visszhangja volt annak a találkozóknak, amelyet a 2019-es nemzetiségi önkormányzati választásokat követően szerveztem az Országház egykori felsőházi termében az újonnan választott helyi, megyei és országos szlovák testületek vezetőinek. Az eredeti elképzelés szerint ilyen találkozót évente tartottam volna, azonban ebbe is beleszólt a pandémia.

Korábban, amikor még úgy nézett ki, hogy a soron következő népszámlálás 2021-ben valósul meg, kétnyelvű előadást állítottam össze annak érdekében, hogy ezzel is hozzájáruljak a népszámlálás sikeré-

hez. Az első ilyen előadásra Nógrád megyében került sor, ám mivel akkor a járvány elleni intézkedések részeként az országos cenzus időpontját a kormány 2022 októberére tette át, a tervezett előadás-sorozat megszakadt. 2021 végén és 2022 elején a választások közeledtével összekötöttem a parlamenti választásokra való felkészítéssel, és e két témában kezdtem újra regionális és megyei rendezvényeken „házalni” az előadásommal.

Összességében úgy gondolom, hogy a közvetlen kapcsolattartás nemzetiségem tagjaival, szervezeteivel, intézményeivel – amennyire a járvány elleni intézkedések engedték, megvalósult.

A szószerzői státuszomból adódóan a nemzetiségem érdekeinek képviselőjére elsődlegesen a Magyarországi nemzetiségek bizottságában, a bizottságnak az egyes törvényjavaslatokkal kapcsolatos véleménye kialakítása során van lehetőségem. Be kell ismernem, hogy nem minden előzetes elképzelésemhez sikerült megszereznem az egyértelmű és határozott támogatást. Mindazonáltal a négyéves időszakban végzett érdekképviselői munkámat elsősorban a hazai szlovákok közösségének kell értékelnie.

– *Az Ön által képviselt nemzetiségi közösség életében milyen előrelépés történt ebben a ciklusban?*

– Ezek között első helyen nem valamiféle jogszabályi változást vagy valamely beruházást említenék. A legfontosabb, hogy a hazai szlovák közösségen belül kialakult az egymást támogató, békés együttműködés légköre. Ennek köszönhető minden olyan eredmény, amit utólag majd ehhez a parlamenti ciklushoz köthetünk. Ha mégis konkrétumokat említünk, akkor a szlovák iskolák pedagógusainak nagyobb arányú anyagi megbecsülését, a nemzetiségi ösztöndíjprogram beindítását emelem ki. De itt említeném a nemzetiségi névhasználati lehetőségek kibővülését, amivel a személyazonosságot igazoló további dokumentumban, a magánútlevelemben is lehetőségünk lesz a nevünket szlovákul feltüntetni.

A folyamatosan emelkedő összegű anyagi támogatás jó néhány országos jelentőségű, valamint helyi nemzetiségi beruházás megvalósulását tette lehetővé. Sorra újulnak meg iskoláink épületei, a településeinken működő közösségi célú helyszínek, közgyűjtemények, de felújításra került több kistelepülési templom épülete is. A beruházási támogatások sorában is kiemelt jelentőségűnek nevezném az egykori pesti szlovák evangélikus templom épületének kormányzati támogatásból történt megvásárlását. Az épület szlovákiai és hazai támogatásból megvalósuló rekonstrukcióját követően ez egyfajta magyarországi szlovák kulturális centrumként üzemel majd, ahol a már meglévő és működő kulturális intézményeink mellett a régóta tervezett Magyarországi Szlovákok Múzeuma is helyet kap majd. Természetesen az egykori építők szándéka szerinti szakrális funkció megőrzését is tervezzük a megújuló épületben.

A jövőben is így kívánok dolgozni. Nincs olyan, az országgyűlés által elfogadott jogszabály, amelynek az alkalmazása során nem merülnének fel újabb változtatási igények. A mögöttünk álló négyéves időszakban nem sikerült megoldani a nemzetiségi önkormányzatok finanszírozási, gazdálkodási és elszámolási rendszerének egyszerűsítését. Ez elsődlegesen az országos önkormányzatok gazdálkodását nehezíti. Erre kell megoldást találnunk az előttünk álló négy évben. Vélhetően a teljes ciklusra kiterjed majd a Rákóczi úti szlovák centrum épületének felújítása, a megújuló épület tartalommal és intézményekkel való megtöltése. Természetesen ebben az én feladatomban elsődlegesen a szükséges támogatási források előteremtésében, illetve az esetleges jogszabályi változtatások kezdeményezésében van. Úgy gondolom, hogy a szlovák közösségen belül kialakult együttműködés légkörében lényegében azt kell majd folytatnom, amit az elmúlt négy év során végeztem.

„A legfontosabb, hogy a hazai szlovák közösségen belül kialakult az egymást támogató, békés együttműködés légköre.”

Giricz Vera ruszin nemzetiségi szószóló

*„Az anyanyelv ápolása
az ORÖ és a szószóló
legfontosabb területe.”*

Az Országos Ruszin Önkormányzat (ORÖ) egyik legfontosabb feladatának az anyanyelv ápolását tartja, ennek érdekében a szószóló kezdeményezésére és támogatásával folytatódik a hazai irodalmi ruszin nyelv kodifikálása, ami immár két évtizede kezdődött meg és a végéhez közeledik. A Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet munkatársai 2021 végén megjelentették a Ruszin nyelvtani kódexet, a Ruszin–magyar / Magyar–ruszin szakszavak szótárát és a Ruszin helységnevek szótárát. Az eltelt időszakban elkészültek a ruszin tankönyvek, szótárak és a nyelvtani kódex, ruszin nyelvű irodalmi művek is születtek. Kidolgozásra kerültek a Ruszin nyelv és irodalom, valamint a Népismeret kerettantervei, lehetőség van ruszin nyelvű nyelvvizsga letételére is. Az anyanyelv ápolása az ORÖ és a szószóló legfontosabb területe.

2018. november 17-én a Stefánia Palota gróf Esterházy Mihály és Görgey Artúr termeiben a szószóló kezdeményezésére harmadik alkalommal rendezték meg a nagy népszerűségnek örvendő, a ruszin kulturális, népművészeti, vallási, zenei értékeket és hagyományokat bemutató Ruszin Művészet Remekjei című rendezvényt. A Családok évének és a húszéves Országos Ruszin Önkormányzat évváró ünnepségének fővédnöke és vendége dr. Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke volt, a védnökök: dr. Simicskó István kormánybiztos és jómagam voltunk. A jelenlévő nagyszámú közönséget Szocska A. Ábel atya, a Nyíregyházi Görögkatolikus Egyházmegye püspöke áldotta meg.

A 2019 áprilisában az EMMI támogatásával Debrecenben felépült a Görögkatolikus Ruszin Közösségi Ház. Az épület főbejáratát díszítő, fából faragott keresztet és a ruszin címet *Ferenc pápa* megáldotta a római Szent Péter téren megtartott pápai audiencián. Az eseményen Kocsis Fülöp, a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitája mellett az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólójaként én is ott lehettem, de velünk volt Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke és *Ruszinó* Szergej érseki titkár is.

2018–2019-ben nagy örömmre ezernél is több hazai és határon túli ruszin látogatott el az Országházba, ismerhette meg nevezetességeit.

2021. november 7-én Kocsis Fülöp metropolita Debrecen-Józsán felszentelte a Görögkatolikus Ruszin Közösségi Házzal közös telken, a Hajdúdorogi Görögkatolikus Főegyházmegye és Országos Ruszin Önkormányzat támogatásával felépült fatemplomot.

2021. november 14-én a dr. Simicskó István, a KDNP frakcióvezetőjével közös fővédnökségünkkel megrendezett Ruszin Művészet Remekjei rendezvény díszvendége dr. Latorcai János, az Országgyűlés alelnöke volt. Itt mutatták be azt a szószóló és több ruszin nemzetiségi önkormányzat támogatásával elkészült díszterítőt, ami a Városligetben kiállított Aranyvonatban látható, valamint a Keresztelő Szent János Görögkatolikus Liturgia idén elkészült CD-jét is.

Tovább erősödött a ruszin görögkatolikus közösség és a görögkatolikus egyház gyümölcsöző kapcsolata. 2010 óta évi rendszerességgel *Sajópálfalán* tartja a közösség a Ruszin Búcsút, amelynek kezdeményezője dr. Orosz Atanáz, a Miskolci Görögkatolikus Egyházmegye püspöke és én voltam. Szószólóként állandó meghívottja vagyok az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése üléseinek és rendezvényeinek, tevékenységemet szoros együttműködésben végzem a civil szervezetekkel, az országos, a területi és a települési ruszin önkormányzatok képviselőtestületeivel.

Bizottságunk Köznevelési és kulturális albizottsága tagjaként részt vettem. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényt módosító törvények előkészítésében, valamint a nemzetiségi jogokról szóló 2011. évi CLXXIX. törvény módosításával kapcsolatban létrehozott bizottsági munkacsoport munkájában.

A tavalyi év a 2022. évi országgyűlési választásokra való előkészület jegyében telt. A közösség rendezvényein hangsúlyosan tájékoztattuk a résztvevőket a Magyar Kormány által esetünkben nyújtott kiemelkedő támogatásról. Az elkövetkező ciklus egyik feladata a népszámlálás, amelynek előkészítését már 2021 őszén elkezdtük, amikor is Miskolcon tájékoztatást tartottunk a népszámlálással összefüggő feladatokról, összegyűjtve a felmerült kérdéseket. Ez év folyamán további konzultációkat tervezünk.

Kissné Köles Erika szlovén nemzetiségi szószóló

Az előző ciklushoz hasonlóan a 2018-2022-esben is igyekeztem munkámról folyamatosan tájékoztatni a szlovén lakosságot, a nemzetiségi vezetőkkel napi kapcsolatban vagyok és rendszeresen adtam interjút a sajtó érdeklődő képviselőinek. Évente személyes lakossági fórumokat tartottam a szlovén Rába-vidék településein, és az Országos Szlovén Önkormányzat éwertékelő közgyűléseire részletes éves beszámolókat készítettem. Szlovén vonatkozású összefoglalókat állítottam össze a magyarországi nemzetiségek helyzetét bemutató kormánybeszámolókhöz. Tavaly létrehoztam egy közösségi médiaoldalt, hogy az aktualitásokról az interneten is informálódhassanak az érdeklődők.

Az eseményeknek nem kedvezett a koronavírus-járvány és a veszélyhelyzet. Sajnos sok rendezvény meghíúsult. Ennek ellenére számos jelentős találkozóra, tárgyalásra és rendezvényre sor került. A négy év során összesen több mint négyszáz eseményen vettem részt.

Hosszas előkészítő munka eredményeképp Magyarország Kormánya az 1618/2019. (X. 28.) számú Kormányhatározatával jóváhagyta a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési program megvalósításának támogatását, nyolcszázkilencvennyolcmillió-ötszázhuszezer forintot biztosít a szlovén nemzetiség által lakott térség fejlődésére és fejlesztésére.

Eredményes tárgyalásokat követően közel nyolcszázmillió forintos kormányzati támogatás érkezett a szentgotthárdi Nagyboldogasszony templom felújítására, ahol minden hónap harmadik vasárnapján szlovén nyelvű szentmisére gyűlnek össze a szentgotthárdi és környékbeli szlovén katolikus hívek. Megújult a felsőszőlőki templomkertben az I. és II. világháborúban hősi halát halt szlovén nemzetiségű katonák emlékét őrző világháborús emlékmű, valamint megújultak az Országos Szlovén Önkormányzat fenntartásában működő intézmények is. Elkészült a szlovén nyelvvizsgára való felkészülést segítő Szlovén nyelvvizsgaábécé B2 című segédkönyv, és szlovén nyelvű turisztikai kiadványok segítik a Szlovéniából érkezőket az Országház épületének megismerésében. Jó néhány nemzetiségi intézményünk újult meg: többek között jelentős támogatásban részesültek általános iskoláink, templomaink, tájházaink, a Szlovén Rádió, az Országos Szlovén Önkormányzat és a Magyarországi Szlovének Szövetsége. Síremlékekből álló emlékfal készült Apátistvánfalván.

A MURABA Korlátolt Felelősségű Európai Területi Felügyelőbizottságának elnökeként aktív szerepet vállaltam a szervezet munkájában. Emellett a ciklusban új feladatokat, tisztségeket is kaptam. 2018. október 31-én megalakult az Országgyűlés Magyar-Szlovén Baráti Csoportja, melynek alelnöke lettem. 2020. március 9. óta az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának alelnöki tisztségét is betöltöm.

Nagy megtiszteltetésként ért, hogy a közösség elismeréseként 2021-ben megkaptam az Országos Szlovén Önkormányzat által adományozott Magyarországi Szlovénekért Díjat, valamint a Szentgotthárd Városért Díjat.

A Köznevelési, kulturális és egyházügyi albizottság elnökeként a ciklusban nyolc ülést vezettem, amelyeken olyan, valamennyi nemzetiséget érintő kérdésekről volt szó, mint például a nemzetiségi tankönyvfejlesztés

*„A szlovén közösségekben
fő törekvésünk a vidék
elnéptelenedése elleni
küzdelem.”*

tés, köznevelés, szakképzés és felsőoktatás helyzete, az 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus nemzetiségi programjai, a nemzetiségek és az egyházak kapcsolata, valamint a nemzetiségi közgyűjtemények helyzete.

Sok kerek évfordulót, jubileumot ünnepelhettünk ebben a ciklusban, összesen tizenegy szervezet, illetve intézmény emlékezett meg alapításáról. Köztük tíz éve működő kulturális csoportok és százötven éve működő civil szervezet is volt. Ezek az évfordulók azért is fontosak a számunkra, mert alkalmat adnak a több éves, kitartó munka megünneplésére, jól szolgálják a számvetést és az értékösszegzést, megerősítenek minket abban, hogy érdemes tenni szlovén létünk fennmaradása s fejlődése érdekében. Nemzetiségi szervezeteink segítik szlovén identitásunk megélését a mindennapokban, a közösség szintjén jelképezik kapcsolatunkat a múltunkkal, ugyanakkor a jövőnk zálogai is, elengedhetetlenek az előrelépéshez. Munkámat megválasztásom esetén ebben a meggyőződésben kívánom folytatni. Épp csak elkezdődött a szlovén Rába-vidék térségfejlesztési programja. Előkészítés alatt van a magyar és a szlovén miniszterelnök által létrehívott, a két ország területén élő nemzetiségi közösségek fejlődését szolgáló Magyar-Szlovén Pénzügyi Alap. *A szlovén közösségekben fő törekvésünk a vidék elnéptelenedése elleni küzdelem.* Célunk a fiatalok helyben tartása, a negyvenéves elzártságban megrekedt gazdasági állapotok felszámolása, a gazdasági élet megélhetést biztosító körülményeinek megteremtése, és természetesen őseinktől örökölt nyelvünk, kultúránk, hagyományaink és szlovén identitástudatunk életben tartása, átörökítése a következő nemzedékeknek. Intézményeink, civil közösségeink, anyanyelvű sajtónk fenntartása, fejlesztése, a magas színvonalú szlovén nyelvoktatás biztosítása folyamatosan ellátandó feladat. Miközben folytatódnak a megkezdett templomfelújítások, szeretném elérni, hogy a második legnagyobb szlovén falu, Apátistvánfalva római katolikus temploma – a térség legrégebbi, műemléki védetség alatt álló temploma – is megújulhasson. Emellett a bizottsági, albizottsági munka kapcsán a ciklusban számos olyan imént már említett fejlesztendő területre kaptunk rálátást, melyeken mindenképp érdemes folytatni a munkát.

Lyubomir Alexov szerb szószóló

Személyemben a szerb nemzetiségi szószóló idén már a második parlamenti ciklust zárja. Az állandó bizottságként működő Nemzetiségi bizottság alelnökeként látom el a feladataimat. A 2018-2022-es parlamenti munka során jelentős feladatok megoldására, illetve elindítására került sor.

A szószólói mandátum adta lehetőségek alkalmasnak bizonyultak a szerb nemzetiségi érdekek artikulálására, melynek főbb elemei többek között az éves központi költségvetés összeállítására, a köznevelési szabályokra, a tankönyvellátásra, az oktatási nyilvántartásra, a nemzetiségi pedagógusképzésre s tanulmányi ösztöndíjra és a nemzetiségi névviselés szabályaira fókuszáltak. Mindezek mellett fontos kérdéskör volt a választási és a népszámlásáról szóló törvény, azon belül is az adatfelvétel kidolgozásának előkészítése. E feladatok jogszabályi rögzítése és megvalósítása szoros együttműködést igényelt a szerb önkormányzati és intézményi vezetőkkel és munkatársakkal. A tájékoztatás és a vélemények megismerése miatt rendszeres és konstruktív az együttműködés az országos önkormányzat elnökével, a közgyűlés tagjaival, valamint az intézményi vezetőkkel és munkatársakkal. A 2020-as év mindenki számára megterhelő volt, hiszen a pandémia miatti veszélyhelyzet újabb feladatokkal járt. Felmérve az igényeket és a lehetőségeket, feladatomban tekintettem a gördülékeny és hatékony munkavégzést, így kezdeményezéssel éltem a *veszélyhelyzetben tartható on-line*

közgyűlés, és bizottsági ülés törvényi szintű szabályozása érdekében, ami a nemzetiségi országos önkormányzatok kéréseként fogalmazódott meg.

A törvényalkotási folyamatokon kívül, fontos szerepköröm még, hogy a Magyarországi nemzetiségek bizottságának ellenőrző albizottsági elnökeként, olyan témákat tárgyaljunk, melyeket a nemzetiségi önkormányzatok, intézmények, illetve az egyesületek jeleztek és problémásnak tartottak. Az Állami Számvevőszék, a nemzetiségi önkormányzatok és a fenntartásukban lévő intézmények ellenőrzéseiről, valamint a gazdálkodás kockázati tényezőiről szóló tájékoztatójáról folytatott vita során az ellenőrzésről és annak módszertanáról pro és kontra megismerhetőek voltak az álláspontok. A Magyar Államkincstár az országos nemzetiségi önkormányzatoknál folytatott ellenőrzések során feltárt hiányosságokról, és annak módszertanáról szóló tájékoztatója megvitatása eredményeként pedig elkönnyelhető, hogy az ellenőrzések módszertana a jövőben a gazdálkodás kockázati tényezőire helyezi majd a hangsúlyt, nem pedig a működést egyebekben szabályozó dokumentációkra. Ilyenek témák voltak még a nemzetiségi közgyűjtemények helyzetéről szóló tájékoztatók, javaslatok és lehetőségek a fejlesztési irányról.

A szerb közösséghez való viszonyomat jónak, de legfőképpen eredményesnek nevezném. A közösség tagjaival való személyes találkozásokra főleg az egyházi és világi ünnepek, valamint kulturális és intézményi rendezvények során kerül sor, melyeket rendkívül fontosnak tartok. A személyes beszélgetéseket, találkozásokat közösség építőnek és közösség megtartónak vélem, így feladatomnak tekintem, hogy eleget tegyek minden meghívásnak. A telefonszámom nyilvános, így örömmel veszem, ha a közösségünk tagjai megkeresnek egy adott problémával, melynek megoldása a szerb nemzetiség javát szolgálja.

Englenderné Hock Ibolya elnök, Magyarországi Németek Országos Önkormányzata

A nemzetiségi listára megválasztott személyek közül az MNOÖ közgyűlése titkos szavazással választotta meg a listavezetőt. A listán 2-5. sorszámmal szereplő jelölt személyére a Közgyűlés bármely tagja tehetett javaslatot. A listán 2-5. sorszámmal szereplő jelölt az lehetett, aki megszerezte a jelenlévő képviselők szavazatainak több mint felét.

2014-ben országgyűlési szószólója lett a magyarországi németeknek, 2018-ban pedig képviselője, mindkét esetben Ritter Imre személyében. Ő korábban a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának tagja volt, s így a közgyűlésben jól ismert. A választások után is minden közgyűlésre meghívtuk, jelen is volt, Szervezeti és Működési Szabályzatunk szerint a vezetőség, az ún. kabinet tagja. Minden közgyűlésen napirendi pont az ő beszámolója parlamenti munkájáról. Az ősszel lezajlott közvélemény-kutatásunk eredményeként, de a közgyűlés véleménye szerint is *szorosabb együttműködésre van szükség*, ezért még a listaállítás előtt a közgyűlés elfogadta azokat az alapelveket, amelyek a jövőben meghatározzák közös munkánkat: az MNOÖ mint jelölő szervezet és a magyarországi németek parlamenti képviselője tevékenységükben átfogó együttműködésre törekszenek, támaszkodva az országos önkormányzat stratégiájára, amely átfogja a nemzetiségpolitika, a nevelés és az oktatás, a kultúra és a kommunikáció, valamint az ifjúsággal kapcsolatos feladatokat. A képviselő a parlamentben működő minden demokratikus erővel a pártsemlegesség elve alapján dolgozik együtt. Az országos német önkormányzat és a parlamenti képviselő az országgyűlési döntések előtt konzultálnak, különösen a következő kérdésekben: *anyanyelvhasználat, identitás megőrzése, magyarországi német oktatás és nevelés (köz-és felsőoktatás), a nemzetiségi önkormányzatok jogi státusza, állampolgárság, anyakönyveztetés és választások.*

„A szerb közösséghez való viszonyomat jónak, de legfőképpen eredményesnek nevezném.”

Az elmúlt év végén, novemberben döntött a közgyűlés a listaállításról és a következő személyeket jelölte:

Ritter Imre
Englenderné Hock Ibolya
Koch Emil
Schubert Olívia
Manz József

Azokban a parlamenti kérdésekben, amelyek a magyarországi németiséget közvetlenül nem érintik, de a többségi társadalom nagy részét igen – különösen a képzés, civil szervezetek, egészségügy, idősök gondozása, adózási kérdések, gazdasági fejlődés – megbeszéléseket folytatnak. Mindkét félnek lehetősége van konzultációt kezdeményezni a nemzetiséget érintő törvénytervezetek, illetve olyan, az országgyűlés elé kerülő törvénytervezetek kapcsán, amelyek jelentős társadalmi vitát váltanak ki.

Az MNOÖ és a parlamenti képviselő összehangolt programok mentén dolgoznak együtt, munkájuk transzparens és rendszeresen tájékoztatják a nyilvánosságot a szociális média, hírlevelek és más kommunikációs csatornák révén.

A jelöltek kiválasztása szavazás alapján a megyei szövetségek közgyűlésein történik. Ezen felül a nemzetiségi listán jelölt személyre a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata közgyűlésének bármely tagja is javaslatot tehet. A jelöltek közül a nemzetiségi listára az kerülhetett, akit a Közgyűlés egyenként, nyílt szavazással, minősített többséggel megválasztott. A listára a 28 legtöbb szavazatot kapott jelölt kerül betűrendi sorrendben.

A 2022-es országgyűlési választáson is az a célunk, hogy parlamenti képviselőnk legyen. Ennek érdekében február elejétől minden régióban szervezünk gyűléseket, amelyekre meghívjuk a német önkormányzatokat, a választóinkat. Tájékoztatni szeretnénk őket a stratégiánkról, a közvélemény-kutatás eredményeiről, a kettőből adódó feladatokról. Az eddigi eredmények és a jövőbeni feladatok együttese adja meg azt a hátteret, amellyel érvelni tudunk a nemzetiségi listára való szavazás mellett. Eddig a nemzetiségi listára 52 971 fő, ebből parlamenti szavazásra 32 600 fő regisztrált.

Megye/régió	Ajánlható jelöltek száma
Bács-Kiskun	2
Baranya-Somogy	5
Békés	1
Budapest	3
Borsod-Abaúj-Zemplén	1
Fejér	1
Győr-Moson-Sopron	1
Komárom-Esztergom	2
Pest, Nógrád, Heves, Szabolcs-Szatmár-Bereg	7
Tolna	2
Vas, Zala	1
Veszprém	2
Összesen	28

Hollerné Racskó Erzsébet elnök, Országos Szlovák Önkormányzat

A közösségünk a jelenlegi ciklusban azt várta a szószólónktól, hogy parlamenti munkája mellett rendszeres kapcsolatot tartson a magyarországi szlovákok civil szervezeteivel, önkormányzataival, a szlovákok lakta településekkel. A személyes találkozások ugyanis lehetőséget teremtenek a szószólói munka megismerésére, annak követésére, mely területeken járul hozzá a Magyarországi nemzetiségek bizottsága a jogi környezet számunka kedvező formálásához.

Az elsődleges elvárás tehát a közösséggel fenntartott élő kapcsolat volt, amiben Paulik Antal szószóló úr a kezdetektől partner volt. Az Országos Szlovák Önkormányzat közgyűlését minden ülésen tájékoztatta, a képviselőknek lehetőségük volt arra, hogy kérdéseket tegyenek fel az elhangzott tájékoztatóval kapcsolatban. A szlovák választópolgárokkal való kapcsolattartást szolgálták az elmúlt ciklusban a szlovák nyelvű hetilap, a *Ludové noviny hasábjain* szlovák nyelven megjelenő *Jegyzetek*, melyek az oslovma.hu portálon magyarul is olvashatók voltak. Szószólónk úgy a Közgyűlés tagjaival, mint az önkormányzat vezetésével napi kapcsolatot ápolt az elmúlt négy évben. Új, közös kezdeményezésként több fontos projektet, programot is együtt valósítottunk meg. Ilyen volt például 2021-ben a Tardoson megrendezett *Magyarországi szlovákok napja*, vagy a *Náš kalendár* (A mi kalendáriumunk) közkedvelt évkönyv közös kiadványként történő megjelentetése. A Közgyűlésünk 2021 novemberében egységesen úgy döntött, hogy az ideai választások során a parlamenti listánkat Paulik Antal fogja vezetni. A 32 tagú listán a teljes közgyűlés szerepel, mégpedig olyan sorrendben, amelyben a három nagy jelölőszervezet koalíciós listáján a jelöltek elhelyezkedtek a nemzetiségi önkormányzati választások során. Büszke vagyok, és hálás is a jelölőszervezeteinknek, hogy a szlovák közösség egységén folyamatosan dolgoznak a választások óta is és ezt a törekvésüket

a parlamenti listaállítás során is bemutatták. Konstruktív légkörben, egyetértésben dolgozunk a céljaink megvalósításán. Közös sikerünk ez, mely mindannyiunknak erőt ad a mindennapi feladatok ellátásához, az új célok megfogalmazásához.

Az elmúlt hetek-hónapok során azzal foglalkoztunk, hogy elmagyarázzuk a szlovák közösség tagjainak, miért fontos, hogy a szószólónk mögött minél több választópolgár álljon. „Regisztrálj!” címen folytattuk a kampányt, amit fiatal aktivistáink bevonásával a választásokig folytatni kívánunk. Ennek során a hívószó az elődökhöz való hűség, a kulturális örökségünk tudatos felvállalása. A kampányra rendelkezésre álló forrásokat, hasonlóan a négy évvel ezelőtti kampányhoz, elsősorban a közösség belső kohéziójának erősítésére kívánjuk felhasználni. Az ún. „kultúrkörút” során lehetőséget kívánunk adni a legjobb művészeti csoportjainknak, hogy bemutatkozhassanak a távolabbi szlovákok lakta régiók lakói előtt is.

Azon dolgozunk, hogy a 11 774 szlovák nemzetiségi választópolgár közül minél többen regisztráljanak a parlamenti választásokra is. Jelenleg ez az arány 15% körül van. A politikai pártok közötti kielezett választási küzdelem nem könnyíti meg a dolgunkat. A közösségünkhöz tartozók – hasonlóan a magyar lakosság többségéhez – erősen kötődnek az általuk preferált politikai párthoz, ezért nem könnyen mondanak le a pártlistára való szavazás lehetőségéről. A választópolgárokkal való személyes találkozók során gyakran mondják el nekünk, mennyire méltánytalannak érzik, hogy választaniuk kell nemzetiségi és pártkötődésük között. Ennek ismeretében kicsi az esélye annak, hogy a teljes jogú képviselő megválasztásához elegendő szavazatot gyűjtünk össze, de kitartóan dolgozunk a listánk és listavezetőnk népszerűsítésén.

Szutor Lászlóné elnök, Szerb Országos Önkormányzat

A parlamenti szószóló, az elnök, valamint a közgyűlés tagjainak a kapcsolata a kezdetektől fogva, a konstruktív együttműködés a jellemző. A közösségi szervezeti és az intézményi célok kijelölése és megvalósítása során tevékenységük egymásra épül, melynek során kizárólag a szerb nemzetiségi érdekek érvényre juttatása a motiváció. A szószóló állandó meghívottként vett részt a közgyűléseken, ahol tájékoztatást adott országgyűlési tevékenységéről. Szorosan együttműködik a költségvetés összeállításában, a közösségi célok érvényre juttatásában, az egyéb működési, kulturális, beruházási, felújítási támogatások lehetőségeinek feltárásában és megvalósításában. A nemzetiségi közösség elvárása a szószóló kompetenciájának irányában elsősorban a nemzetiségi ügyekben folytatott tevékenységére, aktivitására, és a megvalósult eredményekre irányul. A szószóló elvárt képességéhez tartozik továbbá a jó verbális kommunikáció mindkét nyelven, az érdekérvényesítő képesség, az önkormányzati működés és az intézményfenntartás átfogó ismerete, a szerb ortodox vallás gyakorlása, valamint a nemzetiségi kultúra és történelem megóvása érdekében folytatott tevékenysége. A Szerb Országos Önkormányzat közgyűlése a szószóló személyének jelöléséről a jelölt közösségben végzett tevékenysége és alkalmassága alapján döntött, a Szervezeti és Működési Szabályzatban rögzítettek szerint.

A közel két ciklus alatt a parlamenti szószóló és annak tevékenysége ismertté vált a teljes szerb közösségen belül. Ennek alapján érdemes lehet felmérést végezni arról, hogy a szerb nemzetiségen belül van-e realitása annak, hogy a szerb nemzetiséghez tartozók valamennyien regisztrálnának a nemzetiségi listára.

A névjegyzékben szereplők száma: 2359 fő, az országgyűlési választásokra is kiterjedően 639 fő.

Az Országos Szlovák Önkormányzat közgyűlése 2021 novemberében döntött a szlovák listáról a parlamenti választásokra, melynek első öt tagja:

Paulik Antal szlovák szószóló
Hollerné Racskó Erzsébet
Szabó Mónika
Zelman Ferenc
Klausz Karola

A Szerb Országos Önkormányzat Közgyűlése által elfogadott jelöltek sorrendje:

Alexov Lyubomir szerb szószóló
Szutor Lászlóné
dr. Lásztity Jovánka
Rusz Igor Dusán
Krunity Péter

Gugán János elnök, Országos Horvát Önkormányzat

A listaállításnál az önkormányzat célja volt, hogy minden horvát lakta régió – kiemelkedő tevékenysége alapján kiválasztott – képviselője felkerüljön a listára, melynek tagjai:

Szolga József horvát szószóló
Gugán János
Osztrogonác József
Hergovich Vince
Dr. Sokcsevits Dénes

A horvát közösség kiemelkedő tagjai kerültek az országos listára, akik évtizedeken keresztül aktívan részt vettek a magyarországi horvátok társadalmi és kulturális életében.

Az Országos Horvát Önkormányzat elnöke, közgyűlése szoros együttműködésben fejti ki tevékenységét a horvát szószólóval. A szószóló évente beszámol a tevékenységéről, valamint a közgyűlések rendszeres résztvevője, aktív felszólalója. Kiválasztása a magyarországi horvát közösségben kifejtett tevékenysége, ismertsége, tapasztalata, kommunikációs készsége, a közösségben való elfogadottsága alapján történt.

Több mint 11 ezer állampolgár regisztrált a horvát nemzetiségi névjegyzékbe, s közülük 2278 személy kérte az országgyűlési választásokra történő kiterjesztést is.

Kramarenko Viktor elnök, Országos Ruszin Önkormányzat

Az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlése a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 117/A. §-ban kapott felhatalmazás alapján a 2022. évi országgyűlési képviselők választásán ruszin nemzetiségi listát állít.

Az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója és az Országos Ruszin Önkormányzat közgyűlése és vezetősége konstruktív napi kapcsolat keretein belül működik együtt. A szószóló rendszeresen beszámol tevékenységéről, amelynek szövege megjelenik az országos terjesztésű, kétnyelvű Ruszin Világ, a magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapjában. Közösségünkben a nemzetiségi listára felkerülés legfontosabb feltételei: hűség a nemzetiséghez, a közösség terveinek megvalósítása terén kifejtett erőfeszítések sikere, a közösség körében szerzett tekintély és megbecsültség.

A ruszin nemzetiségi névjegyzékre 4096 fő regisztrált, ebből az országgyűlési választásra 1144 fő.

A ruszin nemzetiségi listára az alábbi választópolgárokat jelöli a listán elfoglalt helyük sorszámának megfelelően:

Giricz Vera ruszin szószóló
Kramarenko Viktor
Kozsnyányszky János
Szilcer-Likovics Olga
Szónoczi János

Felföldi Maria elnök, Országos Lengyel Önkormányzat

Az Országos Lengyel Önkormányzat közgyűlése 3 fős lista állításáról döntött:

Rónayné Slaba Ewa Maria
lengyel szószóló
Rácz Tibor
Szalai Árpád István

Az önkormányzat és a szószóló kapcsolatát együttműködés és rendszeres információcsere jellemzi. Az önkormányzat vezetője és a szószóló informálisan hetente többször egyeztet az éppen folyó ügyekről, kiemelt projektekről, tervekről. A szószóló a közgyűlések állandó meghívottja, az ülésen részvételét egyéb szószólói feladatai függvényében, gyakran meg tudja oldani. A jelöltlistára olyan személyek kerültek, akik a képviselők álláspontja szerint hatékonyan tudják képviselni a nemzetiség érdekeit bel- és külföldön. A sorrendet befolyásolta a képviselő munkájával való elégedettség, annak átláthatósága, hatékonysága.

A parlamenti szószólónak mindkét nyelven kiválóan kell tárgyalnia, hogy a leghatékonyabban képviselhesse a nemzetiség érdekeit. A munka jellegéből fakadóan fontos az agilitás és a munkabírási, valamint a nyitott személyiség. A közösség nem csak az érdekek hatékony képviseletét várja el, de a rendszeres egyeztetési lehetőség biztosítását, elérhetőséget, rendezvényeken való megjelenést, és nem utolsósorban az egyedi ötletekhez (rendezvény, kiállítás, emlékmű) történő forrás hozzáférhetőségének biztosításában nyújtott segítséget. Jelenleg, 2022. január 24-én, több mint 3400 fő regisztrált lengyel nemzetiségiként, amelyből közel 500 fő az országgyűlési választásokra kiterjedő hatállyal regisztrált. A regisztráció a választásokig folyamatos, ehhez kapcsolódóan rendszeres tájékoztatást nyújtunk a közösség tagjai részére.

Balányi Klára és Mayer Éva összeállítása